

Makai István beszéde a Roma Holokauszt emléknapon
2016. augusztus 2.
Cigány Történeti, Kulturális, Oktatási és Holokauszt Központ
1212 Budapest, Szent István út 71.

Tisztelt Emlékezők!

1944.augusztus 2.-a feledhetetlenül szomorú és dicstelen Magyarország és Európa történetében. Ezen a napon 3000 roma honfitársunk életét oltották ki egyetlen nap alatt, egy aljas eszme nevében. Kötelességünk megértetni mindenkivel, hogy a féktelen gyűlölet nem vezet sehova, az csak a gonosz erők táptalaja lehet, amely ártatlan áldozatokat szed. Mi nem akarjuk ezt az utat. Mi, akik megértettük az elmúlt több mint 70 év üzenetét, mi, akik tudjuk, és érezzük, hogy mit jelent a kitaszítottság, mi soha többé nem akarjuk, hogy a náci eszme bárhol a világon gyökeret verjen.

Sokan voltak, akik akkor ugyanazt gondolták a világról, mint mi most, és hősiességükkel hozzájárultak ahhoz, hogy a koncentrációs táborok felszabaduljanak és 100ezrek életét mentették meg. Ilyen hősiességről tett tanúbizonyságot a felszabadító amerikai hadsereg 30. gyalogos hadosztálya, amely 1945.április 11.-én Buchenwald-ot és a 42. és 45. gyalogos hadosztály, április 29.-én Dachau-t szabadította fel; - köszönet érte a hősöknek.

Kötelességünk nem csak emlékezni, hanem emlékeztetni is a jövő nemzedéket arra, ami történt. Zsidó barátaink az Ószövetségből, Mózes 2. könyvéből, 13. fejezet, 8.versét szokták idézni: "És beszéld el a te fiadnak azon a napon mondván: ez azért van, amit az Örökkévaló velem cselekedett". Ez utalás arra, hogy egy nép megismerje múltját és történelmét, hogy azt élővé tegye és nemzedékről - nemzedékre örökítse.

Nálunk cigányoknál Lakatos Menyhértől származó gondolat járja, aki a Füstös Képekben írta: "Az emlékek annál hamarabb elmúlnak, minél távolabb esnek az embertől". Nekünk kötelességünk ezt a távolságot lerövidíteni és átadni utódainknak azt a kulturális és történelmi örökséget, amelyet az utánunk jövők is magukévá tesznek. Hogy tudnánk jobban leróni az áldozatok előtt a kegyeletünket, mint hogy a következő nemzedéknek is létrehoztunk egy olyan intézményt, amely egyben emlékező hely is. Mi szolgálhatná a cigánység felemelkedését, megbecsülését és önbecsülését jobban, mint hogy saját kulturánk, történelmünk és az emlékezés helyét a roma közösség hozta létre. Nagyszerű, hogy az akaratunk a közösség intézményesített erejében is megnyilvánult.

Őszinte szívvel mondunk igent, egy olyan jövőre, ahol az összefogás, a közös akarat és a tenni akarás egy olyan tőről fakad, amelyet úgy hívnak, hogy demokrácia. Ez Magyarország és Európa olyan alapköve, amelyre mindannyian bátran építhetünk. Ezért köszönet illeti mindazokat, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ez az Európában

egyedülálló intézmény betöltheti szerepét, hidat ver múlt, jelen és jövő között. A Cigány Történeti, Kulturális, Oktatási és Holokauszt Központ hatalmas utat tett meg, hiszen nem csak az emlékezés színhelye, hanem egy olyan intézmény, amely a közösségi tér és élet helyszíne egyaránt. Olyan helyen állunk, amely nem jöhetett volna létre Német Zoltánné Gabika felajánlása nélkül, aki az épületet a Roma Polgári Tömörülésnek adományozta. Olyan helyen állunk, amelyet 2014. augusztus 2-án Áder János köztársasági elnök úr avatott fel, aki ezen a helyen mondta: "A kirekesztés kevesebbé, az egymásnak megadott kölcsönös tisztelet azonban gazdagabbá tesz mindannyiunkat." Ennek szellemében tesszük a dolgunkat.

Ez az intézmény, olyan nagyszerű dolgokat indított útjára, mint a Közelítő szellemi tízpróba rejtvénypályázat, amely a roma kultúra, történelem és holokauszt témaköréből merítette gondolatait, és amelyre 18 megyéből 1856 helyes megfejtés érkezett. Ez az intézmény az, amely az olimpia jegyében egy olyan kiadványt készített, amely hiánypótló az ország számára, hiszen a cigány származású magyar olimpiikonokról és paraolimpiikonokról ad egy átfogó képet és ismereteket.

Az elmúlt évben az ország minden egyes szegletéből meglátogattak bennünket gyerekek, fiatalok és idősek egyaránt. Kérem, tekintsék meg a falon a képeket, amely önmagáért beszél, erre méltán lehetünk büszkék! A világ számos pontjáról érkeztek hozzánk látogatók, az Amerikai Egyesült Államokból, Németországból, Olaszországból, Lengyelországból, Romániából, Kanadából, Macedóniából, Belgiumból, Angliából, Franciaországból, Szlovákiából és Izraelből egyaránt. A Roma Holokausztot bemutató vándorkiállításunk túllépett az ország határain, több európai városban is bemutatásra került. Sikerült intézményünk kapuját az elmúlt évben szélesre tárni, hogy minél többen megismerjék a cigány történelmet, kultúrát és holokausztot, és ezáltal gazdagodjon történelmi ismeretük.

Köszönetemet szeretném kifejezni azoknak, akik az Intézmény létrehozását lehetővé tették, mindazoknak a cégeknek, magánszemélyeknek, akik hosszú évek óta mellettünk állnak, engedjék meg, hogy itt megemlítssem a Philip Morris Magyarország Kft-t, amely évek óta támogatja törekvéseinket. Köszönet az Emberi Erőforrások miniszterének, Balog Zoltán úrnak, aki hozzájárulásával biztosította a folyamatos nyitvatartást intézményünk számára és bízom benne, hogy a továbbiakban is biztosítani fogja. És köszönet mindazoknak, akik itt vannak velünk ma és emlékeznek az ártatlan áldozatokra, az Önök jelenléte bátorítást ad ahhoz, hogy álmainkból, terveinkből és törekvéseinkből ne engedjünk, mert mindannyian hiszünk abban, hogy múltunk közös lesz a jövőben is.